

Nucleaire dreiging

Kritiek op Poetin moet, al is dat wel hypocriet, met kernwapens hier

Rolien Sasse
algemeen directeur
vredesorganisatie Pax

Rusland gaat zogeheten tactische kernwapens plaatsen in Belarus, zo maakte president Poetin eind vorige maand bekend. Op 1 juli dit jaar wordt volgens Poetin de bouw van een opslaglocatie afgerond, maar onduidelijk is wanneer de Russische kernwapens precies overgebracht zullen worden.

Dit is gevaarlijk en onverantwoord. Er komt nu een land bij met kernwapens op eigen bodem. Dat is al problematisch in tijden van vrede. Maar nu, met oorlog in Oekraïne, is er een nog grotere kans op misinterpretaties en ongelukken. Toch is het hypocriet dat Nederland dit veroordeelt, want het heeft eenzelfde afspraak met de Amerikanen.

Opvallend is, dat Poetin zijn escalatie legitimeert door te verwijzen naar Navo-beleid. Meerdere Navo-landen hebben immers Amerikaanse kernwapens op eigen bodem gestationeerd: *nuclear sharing*. Ze liggen bijvoorbeeld op de Nederlandse luchtmachtbasis Volkel. Ze liggen ook in België, Duitsland, Italië en Turkije. Poetin zegt dat hij kernwapens naar Belarus kan overbrengen omdat de VS ze heeft overgebracht naar andere landen in Europa. Hij ontkent, met een verwijzing naar deze Amerikaanse praktijk, dat hij hiermee het Non-proliferatieverdrag (NPV) schendt.

Het NPV werd ruim vijftig jaar geleden van kracht en bijna alle landen, inclusief de VS en Rusland, heb-

ben het ondertekend. Het verdrag is gericht op het tegengaan van verspreiding van kernwapens en op ontwapening. In artikel 1 en 2 van het NPV staat dat staten direct noch indirect (de controle over) kernwapens dienen over te dragen of te ontvangen. Hoewel er natuurlijk geen legitimatie is voor de nucleaire escalatie van president Poetin, is wel te begrijpen hoe het beleid van de Navo gemakkelijk misbruikt kan worden, zoals Rusland nu doet.

In zekere zin escaleert de Navo momenteel zelf ook. De aanwezige Amerikaanse kernwapens in Europa worden immers gemoderniseerd, zo-

Elk gebruik van kernwapens heeft verschrikkelijke gevolgen

als het officieel heet, mogelijk dit jaar nog. Feitelijk worden nieuwe kernwapens geplaatst, de B61-12, met nieuwe capaciteiten, zoals een in kracht aanpasbare explosieve lading. De bom kan ook gerichter ingezet worden. Bovendien wordt die gehangen onder een modern gevechtsvliegtuig, de F-35, die ook meer capaciteiten heeft dan zijn voorganger, de F-16. Zo is het vliegtuig moeilijker door een radar te detecteren. Deze nieuwe capaciteiten maken het wapen gevaarlijker: ze verlagen de drempel tot inzet en kunnen legitimeren dat andere

kernwapenstaten zich aanvullend bewapenen. Dat laatste zien we al gebeuren.

Minister Hoekstra van buitenlandse zaken sprak onlangs nog over tactische kernwapens. Tijdens een debat in de Tweede Kamer stelde ook hij dat de aanwezigheid van deze wapens in Nederland geen schending is van het NPV.

Nederlandse piloten

Hij argumenteert anders dan de Russische president. Hoekstra stelde dat de kernwapens al in Nederland lagen voordat het NPV werd ondertekend. Hij ging er gemakshalve aan voorbij dat er binnenkort nieuwe kernwapens komen. Daarnaast zijn het Nederlandse piloten die – mochten ze ooit worden ingezet – de kernwapens moeten afwerpen. Het is moeilijk vol te houden dat er in een zo'n geval geen sprake is van een overdracht van de controle van kernwapens, in weerwil van artikel 1 en 2 van het NPV.

Een veroordeling van de Russische escalatie is broodnodig, maar dus ook lastig voor Nederland en andere Navo-landen. Als Hoekstra Rusland veroordeelt, zal Poetin meteen naar de boter op diens hoofd wijzen. Het kan niet genoeg benadrukt worden: elk gebruik van kernwapens heeft verschrikkelijke gevolgen. Zo'n oorlog mag er nooit komen. Daarom is het zo belangrijk dat voorkomen wordt dat Russische kernwapens naar Belarus gaan. Nederland moet de stap van Poetin scherp veroordelen. Maar dat kan het pas geloofwaardig doen als het Amerikaanse kernwapens op eigen bodem niet langer accepteert.